

Procházka

Blahoslav Havránek

VRANÍ SKÁLA

místo vzpomínek na roky válečné i čas svobody

text: Blahoslav Havránek © 2012
ilustrace: Jiří Vydra © 2012
ISBN: 978-80-87517-36-9

Blahoslav Havránek

VRANÍ SKÁLA

místo vzpomínek na roky válečné i čas svobody

Vracím se jarem znovu mlád
na známá místa děkovat
za hezké vzpomínání.
Zde prožíval jsem žár i chlad,
snad proto tě mám tolik rád,
má milá skálo Vraní!
Spolu tak často hladíme krásy našeho kraje,
dýcháme vůně omamné roztouženého máje,
které i tenkrát voněly tou nejkrásnější vůní,
když jsi mi prvně dopřála s čistotou lesních tůní
poznati dosud neznámé z dívčích rtů šťastné chvílky,
kdy při nesmělém polibku vytryskly ptačí trylky
a vše se kolem zachvělo ze střemhlavého letu,
jak se mi říci zachtělo o štěstí – všemu světu.
S tebou jsem prvně uslyšel modravých dalek hlas,
to volání mě zmámilo, já musel jíti zas
poznávat věci neznámé, jak zavelel mi Čas.
Stříbrný vítr poslechl jsem a do života šel.
Kolébku mou a rodný dům jsem jinde nenašel.
Dnes mnoha léty zkušený vesmírná přání ztrácím,
k tobě však – rodný kraji můj – stále se šťastný vracím!

Na Vraní skále

Snad každý člověk na světě má svoje nejmilejší místo, na které se rád vrací a často na něj vzpomíná, protože mu připomíná něco krásného, co tady prožil. Pro mne to byl ze všeho nejvíce náš rodný domek, dvůr a zahrada, to bylo úplně normální a samozřejmé. Já jsem ale v naší vesnici a jejím okolí poznal ještě více zamilovaných míst, na která mě potěší třeba už jen vzpomínka. Ale jedno místo je pro mne po celý můj život mimořádně vzácné – a to je Vraní skála.

Pyšně a hrdě se tyčí na západ od Svaté nad okolními lesy. Odjakživa byla cílem turistů, které láká jedinečným výhledem do širého a dalekého okolí. Spatříte odtud bílá stavení vesniček na Rakovnicku, stejně jako na opačné straně roztroušené víscky Hořovicka a pohoří Brd od Plzně až po Prahu. Jako na dlani máte Hudlice, Králův Dvůr, Beroun, vidíte siluety hradů Točnicku a Žebráku. Zdíce jsou sice schované za Knížkovickým kopcem, ale připomínají se hlukem vlaků jako důležitá železniční křižovatka. A pod vámi na úbočí pod skálou se rozpínají mohutné koruny prastarých dubů. Dále už jsou jen lesy a lesy, na všechny strany. Můžete pohlédnout na obrovské plochy smíšených porostů, které si místní lidé kdysi dávno přilehavě pojmenovali, takže spatříte Jezevčí skály, Černý les, Kolorédsko, Kulensko, Zbirožský les, Dubovou, Trubský les, Krušnou Horu, Hrobce, kladenské lesy s Lánskou oborou a dál a dál na západ hluboké a rozlehlé lesy křivoklátské.

Cesty i cestičky k Vraní skále jsou a vždycky byly kouzelně krásné, plné zeleně a voňavého lesního kvítí, ozvučené hlasitým zpěvem lesního ptactva s dominantním kukaččím voláním. Sotva jste opustili obec Svatou a vkročili u starší Scheinerovy vily do lesa, přivítal vás chlad a zvláštní vůně modřínů. Dále pokračovaly nízké porosty doubí plné ptačích hnízd a hbitých ještěrek, znovu vás ochladil stín statných smrků s typickou vůní jehličí a pryskyřice a to už jste stoupali pod větvemi dubů k samotnému cíli.

Ve svém životě jsem navštívil toto místo opravdu mnohokrát, a vždycky to pro mne byl a stále zůstává nezapomenutelný zážitek.

Dnes opět stojím na vrcholu Vraní skály. Je krásný jarní den a neúnavný Čas odkrojil první desetiletí třetího milénia. Jsem nesmírně šťastný a vděčný za ten dar, že tady mohu žít a milovat tento kraj, hluboko uložený v mém srdci. Po celý život je to pro mne ráj na pohled, země česká a domov můj.

Zasněný se vracím ve vzpomínkách daleko do minulosti, zase jsem tím malým venkovským klukem, který žil a snažil se poznávat svět v malém domku s číslem popisným devadesát pět v rodné vesničce, která měla v té době dvě jména: německé Heiligenberg a české Svatá.

Svět právě prožíval hrůzy druhé světové války...

Místa mého dětství

Vesnička Svatá leží na kopci, přilepená k východnímu okraji hlubokých křivoklátských lesů asi deset kilometrů západně od Berouna. Svou polohou vám poskytne krásný pohled do berounské kotliny a dále přes vápencové útvary v okolí Koněpruských jeskyní až na samotný horizont, který tvoří hřebeny Brd.

Zdejší obyvatelé byli většinou chalupníci s početnějšími rodinami, několik větších sedláků

s vlastními koňskými potahy a pár malých rolníků, zvaných kravičkáři.

Zvláštností byly v té době dvě výstavné vily postavené těsně u lesa, které patřily rodině doktora Scheinera. Na jedné z nich jsou na průčelí umístěny portrétní reliéfy Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera od Josefa Václava Myslbeka s nápisem: „Lesy šumí Tobě na pozdrav, Fügnera v nich poznal Miroslav!“ Oba tyto pánové se scházeli v nedaleké myslivně zvané Na králi, kde společně položili základy ušlechtilým myšlenkám Sokolstva, které z velké míry podporoval i samotný JUDr. Josef Scheiner.

Proto je obec Svatá právem označována za kolébku Sokola.

Mám mnoho krásných vzpomínek na dětství, které jsem zde prožíval s rodiči a starším bratrem v rodině venkovského krejčího a v početné partě svých kamarádů. Dodnes jsem po mnoha letech přesvědčen o tom, že nás tehdy sblížoval a naše pevná přátelství utužoval nějaký zvláštní pocit strachu z nebezpečí, které tehdy nikdo ani pořádně ne-

vyslovil. Naši rodiče i ostatní dospělí lidé se snažili před námi utajit zprávy o hrůzách druhé světové války, ale my už jsme i v tom raném školním věku vytušili, co se asi ve světě děje.

Psal se rok 1944, naše země se jmenovala Protektorát Čechy a Morava, vládli nám Němci a na válečných frontách umírali po tisícovkách nevinných lidí.

■ Pohled na Svatou od „Tkalců“

Německá armáda prohrávala bitvy na všech frontách, naši lidé poslouchali tajně a s velkým strachem na starých dvoulampovkách zprávy z Londýna.

Nad naší zemí byly stále častější přelety západních spojeneckých letadel, při kterých se trásla země i vzduch, tuny smrtícího materiálu nad našimi hlavami směřovaly na válečné cíle – na německá města a továrny. Po mnoho nocí jsme nespali, při nočních náletech nás rodiče probudili, oblékli jsme se a čekali na konec náletu. Na severní straně jsme viděli mohutné záře hořících měst Drážďan, Lipska, Berlína a mnoha dalších.

Byl to čas nařízeného zatemnění oken našich domovů a také čas velkého strachu z vlády němec-

kých „nadtí“, čas zatýkání českých vlastenců, následných mučení a poprav, ale současně už to byl také čas rodících se nadějí na skončení války.

Východní i západní válečné fronty se k nám rychle blížily za cenu ohromných obětí, které byly velmi krutou daní vytoužené svobodě.

Dětské povinnosti

Svůj volný čas jsme neměli jenom pro sebe, na naše hry a zábavy. Skoro všichni z nás měli uloženy od rodičů nějaké povinnosti, abychom už byli doma také něco platní. Kromě drobných službiček, jako pohlídnání menších dětí, to byly i malé nákupy v místních obchodech, kterým se říkalo krámy. Běžné potraviny měli k dostání u Auředníků, u Houdu nebo v konzumu Budoucnost, maso a uzeniny Na Vinohradech a U Sýkorů, chléb a pečivo v pekařství u Kadeřábků, takže možností bylo sice více, ale při nákupech jsme se museli naučit nejen zaplatit, ale navíc odevzdat ještě takzvané lístky, protože za války platil na všechno zboží přidělový systém. K oblíbeným povinnostem patřilo i vyřizování různých vzkazů od rodičů známým ve vsi, protože tehdy se ještě telefon na venkově téměř nepoužíval. Zato se ale lidé hojně navštěvovali a my jsme tuto místní poštu ochotně vyřizovali, abychom se pak těšili, že půjdeme s rodiči také někam na návštěvu.

Mně a bratrovi patřila ještě jedna důležitá povinnost, a to nanošení vody do velkého kamenného sudu v předsíni našeho domku. Protože jsme neměli vlastní studnu, nosili jsme vodu v kbelících od sousedů. Když jsme později povyrostli a zesílili, používali jsme dřevěnou putnu, bylo to mnohem rychlejší.

Stejně nám tato práce k srdci moc nepřišla. Často jsme se nemohli dohodnout, na kom je vlastně řada, a přitom voda ve velkém sudu pořád ubývala, přestože se s ní u nás doma opravdu hodně šetřilo. Například při koupání v dřevěných neckách se vystřídal postupně celá rodina, od nejmladšího

až po nejstaršího, a potom se ještě použitou vodou zalily záhonky na malé zahrádce.

Téměř v každém domku byly jedna i dvě kozy s kůzlaty, pořádný houf husí, a někde i ovce. To všechno jsme „honili“ na pastvu na pole za vsí v době po žních. Nejdříve se tam chodilo sbírat klásky obilí do takzvaných kytic, které jsme dali doma na dvoře husám na přilepšenou. Když už se strniště zazelenalo jetelem strništěm, šťavnatým šlatcem a jinými zelenými dobrotami, nastal ten správný čas „honit“ na pastvu. Na návsi jsme se domluvili, a tak se nás sešlo na pastvě povícero, kluci i holky, mohli jsme si pomáhat hlídat svěřené zvířectvo a přitom se ještě věnovat nějakému tomu zpestření. Na konci polí byl les, kde sehnat dřevo na oheň nebyl žádný problém, stejně jako nakopat pár brambor. Zápalky jsme měli a sůl být mohla i nemusela, nám chutnalo vždycky.

Výborná byla jablka opečená nad ohněm, a když si někdo přinesl dokonce buřtu, to už byl tak trochu přepych, ale stejně jsme na něm loudili.

Také jsme brali s sebou na pastvu naše miláčky pejsky. Tenkrát to byla vesměs jen „pouliční směs“, žádná drahá plemena. Štěňata byla zadarmo, sami jsme si je vycvičili každý podle svého a právě na pastvě se mohli předvádět, který z nich za našeho mohutného povzbuzování zvítězí při vyhrabání myšího pelíšku: „Myšičku myš, ať zvítězíš!“ Odměnou vítězi bylo většinou jenom pohlazení od pánička, ale to mu stačilo ke štěstí. Ještě na nás stačil otřepat hlínu z šapek a čumáčku a dal se do hledání dalšího pelíšku.

Když se nám podařilo vyhrabat z polní meze roj čmeláků, to bylo radosti! Odměnou bylo trochu toho medu z pláství, který jsme vymačkali někdy i s nějakou tou zakuklenou larvičkou. Další odměnou bylo samozřejmě pár žihadel, ze kterých jsme si ale nic moc nedělali, protože od čmeláků – medáků – to páliło jenom chvíli. Doma jsme dali roj do krabice od bot, vyřízli jsme malé okénko, aby mohli létat ven, jenže naše pěstování medu nemělo žádný úspěch, protože čmeláci se nám zapomněli vracet a roj zanikl.

Zpestřením jídelníčku byla veverka ulovená v blízkém lese, kde jich bylo opravdu hodně, protože na jeho okraji byla spousta keřů lískových oříšků, kde měly dost potravy. Upečená veverka nad ohněm byla strašně malá a také nebyla vůbec dobrá, ale bylo to zakázané, a tak jsme si jako drsní lovci trochu „uštípli“ – a bylo po hostině. Holky nejen že odmítaly, ale ještě se nám různě pošklebovaly. Zajímavější byl lov, to byla výsada starších kluků, kteří měli praky. Za střelivo posloužily kulaté kamínky a za náhončí my, mladší, nezkušení, ale hrdí na to, že si nás už vybrali.

Za odměnu jsme směli ulovenou veverku schovat za košili a donést k ohništi. To už bylo dávno vyzkoušené, že za tu dobu se stačily všechny blechy přestěhovat z úlovku na nás, takže jsme se nestačili nejdříve ošivat, a potom i pořádně drbat, k velkému potěšení „zkušených lovců“.

Pochoutkou pro nás pro všechny byly rybičky ulovené v Běstinském potoce, kde jich bylo opravdu hodně. Byly sice malé, ale když jich bylo hodně, dostalo se na všechny. Byly různě vybarvené, vět-

ší i menší, ale my jsme si je pojmenovali jednotně, prostě „volšičky“. Zatímco děvčata měla na starosti všechna zvířata i husy, kluci se věnovali lovu. U potoka jsme se zuli, zakalili vodu a potom pěkně pomalu hmatali pod kořeny vrb, olší a jiných keřů, kde se ryby schovávaly. Nejvíce se nachytalo, když v potoce teklo málo vody a byla nás větší parta. Pospíchali jsme zpátky natěšení na „rybí hody“, které proběhly tak, že si každý posolil tu svou rybičku, napíchl ji na prut, opekl a snědl. Hlad byl opravdu nejlepší kuchař, ale rybek jsme se stejně moc nenajedli, takže jsme se nemohli dočkat, až se budou vyndávat brambory z ohně. To pro nás bylo to správné a zaručené sousto.

Tak nám při všech těch našich zážitcích ubíhal čas, že jsme si ani nevšimli, jak léto pokročilo. Po obloze se čím dál tím častěji proháněly mráčky i mraky, čím dál častěji foukal vítr a to byl právě ten správný čas na pouštění draků.

Pro nás to znamenalo sehnat špejle, arch papíru a pořádné klubko slabého provázku. Všechno další už bylo „v ručičkách“, protože jsme si ty draky nebo hvězdy vyráběli sami. Bylo to celkem jednoduché. Já jsem vždy dával přednost hvězdě z osmi špejlí, které se zkřížené uprostřed svázaly provázkem, ten se natočil na špičky špejlí po obvodu, na připravený arch nepromokavého papíru se namalovala nějaká malůvka podle vlastní představivosti, přiložila se kostra hvězdy a podle ní se zastríhl papír s přesahem na přeložení. Rozdělalo se lepidlo ze žitné mouky s vodou, kterým se namazala přeložená část papíru, pěkně se to všechno uhladilo a u sporáku sušilo. Mezitím se vyrobil ocas, to byl kus prováz-

ku s navlečenými papírovými mašlemi a na konci s papírovým trápцем. Ocas se připevnil na spodní hrot hvězdy a nakonec se přivázal provázek ve třech bodech tak, aby ve větru měla plocha hvězdy ten správný sklon pro stoupání vzhůru. Draky a hvězdy jsme si brali s sebou na pastvu. Sedávali jsme na mezi v takových rozestupech, aby se nám nahoře nezamotaly, a když už nabraly správnou výšku, posílali jsme jim papírová psaníčka. To byl třeba kousek novin uprostřed s dírou – navlékl se na provázek a vítr ho zahnal až do cíle.

Rybí hody

Vlastně to všechno začalo tak nenápadně, jednoho dne na pastvě, když se naši kluci – lovci vrátili k ohni od Běstinského potoka s dosud neznámým úlovkem.

To už nebyly ty drobné rybičky volšičky, ale dva pořádné kousky krásně vybarvené ryby. Tehdy ještě nikdo z nás nevěděl, jak se taková ryba jmenuje, ale chutnala výborně.

Můj otec byl zkušený rybář, a když jsem mu doma vysvětlil, jak ryba vypadala a že je z Běstinského potoka, hned pochopil, že se jedná o pstruha „potočáka“. Současně mi okamžitě zakázal na potok chodit a také to vzkázal i mým kamarádům, protože v případě, že by nás tam někdo při lovu přistihl, mohli být naši rodiče potrestáni za vodní pych – a to v té době opravdu nebyla žádná legrace.

Protože jsme se o své rodiče pochopitelně báli, přestali jsme už na potok chodit.

V naší klukovské partě jsme měli kamaráda Vládu, byl proti nám o něco starší, také o dost objemnější, ale v jádru dobrák od kosti. Svěřili jsme mu naše tajemství s chutnými pstruhy na potoce, i s přísným zákazem. K naší velké radosti Vladimír přišel zanedlouho s nápadem, jak to vyřešíme.

Budeme v partě jenom ve čtyřech a odpřísáhneme si věrnost a mlčenlivost. Vláda jako bývalý člen Skautu vezme kotlík do lesa v Luhu, kde budeme mít ve starém lomu svůj bezpečný úkryt. Pstruhy nalovíme přímo v Luhu a tam si je také usmažíme a sníme. Z domova přineseme jenom sádlo, kmín a sůl.

A tak jsme si domluvili první zkoušku. Všechno klaplo na jedničku, dva hlídali a dva lovili a výsledek byl nadmíru uspokojivý. Kotlík se hojně zaplnil vonícími pstruhy, oheň nekouřil, pálili jsme pouze vybrané suché dřevo, a tak jediné, co by nás mohlo prozradit, byla šířící se vůně v kotlině lomu. Nezbylo vůbec nic, Vládík vytřel zbytek šťávy z kotlíku kouskem chleba, oheň jsme řádně uhasili, skautský kotlík a koženou tašku se solí a sádlem jsme dobře ukryli ve vykotlaném pahýlu prastarého smrku a oklikou se vrátili zpátky do vsi s prázdnými rukama, ale s plnými spokojenými bříšky.

Tyto akce jsme zopakovali ještě několikrát a vždy úspěšně. Radost byla nejen z dobrého nápadu, ale i z toho, že je v tom Skautu něco dobrého naučili – to platilo pro Vládíka. Ale jedna věc nás přece jen hodně mrzela: že se nemůžeme s našimi hody pochlubit svým kamarádům. Nešlo to, pro-

tože by to bylo porušení přísahy a my jsme přece přísahali „na maminčinou smrt“.

Běstinský potok se pro nás stal místem dobrodružství, napětí, ale i strachu. Pramení v lese zvaném Plotovka, obtéká velkou lesní seč zvanou Ohraženka, pokračuje pod mohutnými duby nízkou smrčinou, pod starou Umrličí cestou bublá dál do hlubokého, věčně temného údolí, kde čirá voda tmavne v hlubokých tůních pod korunami mohutných buků, kde se říká V luhu. Ještě párkrát přetne starou lesní cestu, aby se konečně ukázal také slunci v podmáčených rozkvetlých lukách a pokračoval Běstinským údolím pod Trubskou přes Zahořany do Králova Dvora, kde se vlévá do řeky Litavky.

Původní panenský potok s čistou pramenitou pitnou vodou dal upravit doktor Scheiner pro chov pstruhů a sivenů – objevily se dřevěné jezy, které vytvořily tůňky a přepady, ale hlavně dobré podmínky pro tyto dravé ryby. Tehdy měl pan doktor v pronájmu nejen potok, ale i část lesa a my jsme se konečně dozvěděli, od koho ty naše utajené hostiny vlastně máme. Také jsme zjistili, že les i potok hlídají dva hajní, jeden přímo ze Svaté a druhý z Trubské.

A tak jsme měli ještě větší strach a radili se, jak na to. Výsledkem bylo rozhodnutí, že všechno skončíme a tu naši lesní kuchyni zrušíme. Domluvili jsme si den, kdy se sejdeme naposledy v luhu a odneseme kotlík a ostatní věci. Všechno klaplo bezvadně, cítili jsme se úplně bezpeční. Opět jsme byli u potoka plného pstruhů, ale najednou jsme na ně všichni čtyři dostali obrovskou chuť. Stalo se to, co už tolikrát, dva hlídali a dva lovili, za chvíli se už třepali na břehu dva pěkní barevní krasav-

ci, když v tom okamžiku se to stalo. Hlídač Mirek zařval „Pryč!!!“ a to už jsme všichni zaslechli zvuk motoru auta, které tehdy mohlo patřit jediné pekaři Brodinovi z Hudlic, doktorovi Szamovi z Nového Jáchymova nebo nájemci potoka doktoru Scheinerovi. Nikdo jiný po staré umrlčí silnici nejezdil. Nečekali jsme ani vteřinu, bleskově jsme sebrali úlovek a opustili zakalené loviště fofrem do husté smrčiny ve stráni, dost vzdálené od potoka. Zalehli jsme a sotva dechu popadali. Protože se auto zastavilo, věděli jsme určitě, že se objeví pan doktor Scheiner. To se také stalo, viděli jsme ho v plné kráse s rybářským prutem, plechovou bandou a co nejhoršího, také se svým loveckým psem. Nic netušící si vychutnával lov udicí na mušku, byl docela úspěšný a živé ulovené pstruhy dával do připravené bandasky s vodou. Když se blížil k místu našeho lovu, pes zavěťřil a do pana doktora jako když střílí. Pochopil, o co jde. Odhodil prut a obřími skoky následoval psa po potoce směrem dolů, kudy jsme původně přišli.

Oba zmizeli v lese, bylo slyšet jenom vzdalující se štěkot a hlasité nadávky, a tak rychlý Mirek na nic nečekal, rychlostí blesku doběhl pro doktorův úlovek a pak jsme všichni společně pádili pryč do bezpečí lesa. Tak dobré pstruhy jsme ještě nikdy nejedli! Určitě to bylo tím, že nám je ulovil samotný majitel. Bandu jsme ale včas a hlavně nenápadně poctivě vrátili a potoku se pak na dlouhou dobu zdaleka vyhýbali.

Rodina Scheinerových

Prvním z rodu Scheinerů, který zanechal své stopy na Svaté, byl JUDr. Josef Scheiner (1861-1932), první starosta Obce sokolské.

Rodina Scheinerů však využívala svoji vilu na Svaté i v dalších generacích... Mladí manželé Scheinerovi, které já jsem zažil, jezdili se svými dětmi na Svatou nepravidelně, jenom na víkendy nebo v létě na letní byt. Obě vily i celý areál byly vzorně upraveny, patřilo k nim ještě velké zahradnictví a tenisový kurt, několik voliér s cizokrajným ptactvem a v celém parku byly vysázeny zvláštní stromy a kvetoucí keře. O všechno se starali dva zahradníci a několik služek. Pro nás venkovské kluky to byl nepřístupný, a proto velice záhadný objekt. Celý byl oplocen hustým hůlkovým, a ještě navíc živým plotem. Přesto jsme si našli místa, kudy jsme mohli do těch tajemných míst alespoň nahlédnout – a to ze strany od lesa, kam jsme chodili sbírat tenisové míčky, které přelét-

ly přes síť i přes plot. Tam už to patřilo nám. Proto jsme také míčky nevraceli, jednak je nikdo nehledal, nikomu nechyběly a nám se zadarmo hodily na fotbal i na „pasáka“.

Jednou do roka jsme se do areálu stejně dostali, a dokonce byli přivítáni samotnou paní doktorovou, která nás očekávala před tou krásnou loveckou vilou. Krásně nastrojená, s úsměvem si vyslechla naše pomlázkové zpěvy a všem rozdávala vajíčka, ale nikoli normální slepičí, ale čokoládová, a ještě zabalená.

Ano, bylo to samozřejmě na Hod Boží velikonoční, kdy jsme kvůli „pomlázce“ obešli celou ves, všude jsme něco dostali, u Scheinerů někdy dokonce i dvakrát.

Pan JUDr. Scheiner měl nějakou vysokou funkci v Praze, jinak měl velikou zálibu v honitbě a rybaření, a proto si pronajal na Svaté část lesa včetně potoka.

■ JUDr. Josef Scheiner – první starosta Obce sokolské

Když přišel podzimní čas honů, přijeli do vily hosté. Před vilou jsme my honci už brzy ráno, ještě za tmy, čekali, až se střelci „posílí“ a společně vyrazíme.

Pan doktor všechny přivítal, určil způsob lovu, trasu a místa výřadů, a už jsme vyrazili do terénu. Začali jsme nadhánkou v Jedlině. My honci jsme měli za úkol hodně křičet a bouchat klacky do stromů, držet se v jedné rovině se střelci a sbírat ulovené zajíce a bažanty. Sešli jsme dolů do Čihátka, potom přes pole v Záuší do Trubského lesa, ten se protáhl tam i zpátky a byla přestávka u velikého ohně, kde byl zároveň také první výřad. Střelci se občerstvili nějakou specialitou a přípitkem, podle řeči byli mezi nimi i nějací cizinci, no a my jsme si opekli každý dva buřty na klacku a spolklí jsme je s pořádným kusem chleba bez přípitku. Přijel sedlák Cipra s velkým žebříňákem a začal nakládat úlovky na tyče položené přes vůz. Nakonec to všechno sotva pobral, takové množství masa bylo tenkrát v našich lesích. A to ještě nebyl konec honu.

Po přestávce se zase všechno seřadilo a zatáhla se Dubová až k Trubínu, zpátky na kopec Hora, zase až k Černínu, a hon končil v Tkalcově koutu, kde byl druhý výřad. Honci dostali výplatu ve výši padesáti korun, pan doktor všem poděkoval, hon ukončil, dal rozchod, a tak jsem vykračoval už za soumraku k domovu, utrmácený a hladový, ale pyšný na to, že mě starší kamarádi vzali mezi sebe. Ani už mi nevadilo, jak se pronesli zajíci „šajneráci“ i s tou jejich bílou parádou na hlavě. Byl to totiž můj první hon a v kapse mě hřála ta poctivě vydělaná padesátka.

Naše hry a zábavy

Tak jako všechny děti na světě, také my jsme si v této těžké době vyhledávali svoje dětské hry a zábavy a vůbec jsme se moc rádi scházeli.

Naše malá návěs byla pořád plná dětí, starší se museli postarat o ty mladší, vytvořily se různé skupinky a už se přihazovalo barevnými hliněnými kuličkami na důlek v zemi při jednoduché „labetě“. Kdo měl nejvíc kuliček v důlku, ten „fukal“ první, po něm další a kdo dostal do důlku kuličku poslední, ten bral všechno a začalo se znovu.

Pro trochu šikovnější pak byla hra s kuličkami zvaná „bóna“. Mířilo se na kuličku před důlkem tak, aby sama spadla dovnitř, ale ta druhá musela zůstat mimo důlek. Pak se také bralo vše, co bylo ve hře.

Pro starší děti pak byla ještě hra zvaná „tágr“, kdy se velkou skleněnou kuličkou na určenou vzdálenost srážela malá kulička postavená před důlkem. Ten, komu se to povedlo, bral ode všech předem domluvený počet kuliček.

Kuličky jsme měli obvykle zavěšené v plátěném pytlíku na krku. Když se vyhrávalo, poslouchaly kapsy, když byl pytlík prázdný, tak pořád ještě byly dvě možnosti: kdo měl nějaké drobné a chtěl se mu ještě hrát, koupil si v krámu u Auředníků, který byl hned na návsi, další kuličky, nebo se dal do jiné party na jiné hry; třeba na honičku, na schovávanou, na třetího, hledat ukrytý poklad se známým „samá voda, přihořívá, hoří“, skákat „panáka“ nakresleného na zemi. Tam už stačil jenom

■ Ulička z návsi k „Panšuli“

střípek a šikovnost. Tenisák posloužil při hře na kofata s řadou jamek na svahu a u koho se tenisák zastavil, ten musel někoho trefit, nebo si přidat do své jamky další kamínek.

Pěkná dřevěná pálka a tenisák nám stačily k oblíbené hře zvané „pasák“. Po odpálení míčku jsme obíhali mety a trefovali soupeře, podobně jako u amerického baseballu, o kterém jsme v té době neměli ani ponětí.

Za hřiště na klukovskou kopanou nám posloužila náves. Když nás bylo víc, zašli jsme na prostranství za stodolami. Za brány nám posloužila zavřená vrata. V příhodné době to bylo nejlepší na posečené louce, po žních jsme to „váleli“ na sklizeném poli, pěkně na strništi. Za branky nám sloužily třeba kameny nebo zapíchnuté větve.

Většinou jsme hráli bosí, s tenisákem nebo s hadrákem, někdy se objevil zašíváný kožený míč, ve kterém byl zašněrován nafouklý měchýř z prasete. Ten

však dlouho nevydržel naše horlivé zápolení a když praskl, stejně jsme zápas dohrávali se spolehlivým tenisákem.

Rádi jsme se také scházeli na naší Svatské skále, kterou jsme zlézali ze všech možných stran.

Zalehli jsme v jejím voňavém vřesu, pozorovali jsme bílá oblaka plující nebem do neznáma, do da-

lekých zemí, kde je vidí zase jiné děti, které nevědí, že jim je posíláme zrovna my, ale určitě je zase posílají dál do světa dalším dětem.

V takových chvílích jsme si někdy navzájem svěřovali svoje utajované sny, touhy a přání.

Hodně času jsme trávili v lese, který obklopoval naši vesnici skoro kolem dokola. Odmalička,

■ Svatská náves – místo našich her a zábav

třeba ještě s rodiči za ruku, jsme chodili do lesa, který jsme si oblíbili a byli na něj tak zvyklí, že jsme tu byli jako doma.

Znali jsme místa, kde rostou houby, lesní jahody i sladké „strunkavce“, borůvky, maliny a později ostružiny, které se hodně zralé výborně hodily na pomalování těla představující těžká zranění.

Byli jsme šťastní, když nás starší kluci vzali do party na stavění přísně utajované lesní boudy, zpravidla ukryté v husté smrčině v korunách čtyř smrků tak, že se z nařezaných smrkových kulatin vyrobila nejdříve podlaha a za stěny posloužily spletené větve. Střechu jsme nepotřebovali a okna jsme si udělali snadno, stačilo trochu rozhrnout větve. A bouda byla hotová.

Její poloha byla naším společným tajemstvím, nikdy jsme do boudy nechodili rovnou, ale kličkovali jsme různé po lese, aby se její úkryt nevyzradil, protože jinak hrozilo nebezpečí, že by ji jiná parta kluků s velkou chutí zbourala. Takový byl odjakživa nepsaný zákon svatských kluků, na který se i přísahal.

Když jsme společně v takové boudě zasedli, dokázali jsme ztichnout a s posvátným pocitem jsme poslouchali to zvláštní kouzelné šumění lesa.

Asi proto jsme měli právě tuto zábavu nejraději. Říkali jsme si tu věci, které bychom se jinde báli třeba jenom šeptem vyslovit.

Jenom zde jsme si dovolili vyslovit zakázané věci, například to nenáviděné a věčně opakované německé hlášení z rádia: „Nad říšským územím se nenachází žádné nepřátelské letadlo. Opakuji...“ –

to jsme si upravili po našem: „Nad říšským územím letí kufr s uzemým, ich vídr hóle, ať už je dóle!“

Tak tohle jsme si jinde opravdu dovolit nesměli.

Často a rád si na ty chvilky vzpomínám, vždy mne potěšily, zažehly moji velkou lásku k tomuto kraji a dodnes patří mezi ty šťastné okamžiky mého života.

Na poutích a posvíceních

Na Svaté nebylo nikdy moc pouťových atrakcí, na volné prostranství před hospodou U Marešů se vešel jenom kolotoč, houpáčky a nějaký ten stánek. My jsme ale dobře věděli, kdy se budou konat pouti a posvícení v sousedních vesnicích, a už předem jsme doma poslouchali na slovo, aby nám rodiče dovolili na tyto atrakce vyrazit. Dali jsme si sraz, chodilo nás hodně dětí, pěkně všichni pohromadě pěšky tam i zpátky. Každý měl v kapse nějakou tu korunu, ale museli jsme hodně šetřit, abychom se svezli, pohoupali, vystřelili, trochu si zamlsali třeba turecký med, ručně sekaný z velikého špalku, navíc ještě s mandlemi, cukrovou vatou, cucavými barevnými bonbóny a sladkými pendreký. Museli jsme zkusit za korunu štěstí v obálce, a hlavně nezapomenout koupit také něco domů, obyčejně marcipánové srdíčko s nápisem „mamince“.

Pouti byly většinou zjara, posvícení zase na podzim, to jsme se těšili na opravdu velkou slávu do Hudlic. Tam bylo vždycky nejvíc atrakcí, někdy

dokonce i menší cirkus, stánky stály po obou stranách silnice od kostela až dolů na křižovatku, stánkaři vychvalovali své zboží a hlasitě lákali zákazníky. Všude bylo plno lidí, nabídka veliká, a tak se korunky rychle rozkutálely. Ještě štěstí, že na těchto akcích nikdy nechyběl pan Řeřicha, známý spíš pod jménem Fendříšek, který měl dětský i řetízkový kolotoč jen na ruční pohon. Ten jsme zajistili my, když už jsme byli bez peněz, ale za pět tlačení jsme se směli jednou svézt zadarmo.

Pan František Řeřicha, sice malý svojí postavou, ale zato známý a oblíbený po celém širokém okolí, měl dvě dcery, starší málomluvnou Andu a mladší výřečnou a stále veselou Kadličku. Všichni byli „liputi“. Rodinu ještě doplňoval Václav Donhal, který byl normálního vzrůstu.

Lidé, a hlavně děti, je měli rádi nejen pro jejich malé postavičky, ale hlavně proto, že jejich kolotoče, houpačky a střeňnice byly bezpečné i pro ty nejmenší, všechno stálo jednu korunu a na každou pouť

i posvícení přijeli vždycky včas a ještě se potom nějaký den zdrželi, takže děti se vyhoupaly dosyta.

Nejdéle se vždycky zdrželi v Hudlicích, ke kterým měli všichni zvlášť dobrý vztah. Měli tam hodně známých, některé z nich malá Karlička navštěvo-

vala a rozdávala jim barevné papírové růžičky vlastní výroby. Na oplátku dostala nějakou tu pozornost pro celou rodinu. Ráda navštívila i venkovskou veselici na sále „U růžového stromu“, kde vyhrávala k tanci dechovka hned po obědě. Já jsem Karličku moc rád obdivoval, jak se uměla rozzlobit na neposlušné kluky, kteří ji neposlechli asi proto, že byla menší než oni, a když už měli na houpačce končit, tak se schválně ještě co nejvíc rozhoupali, aby ji rozčílili. Ale ta si poradila sama, někdy

za pomoci rodičů a když už to jinak nešlo, zasáhl přísný a nesmlouvavý šéf pan Fendříšek.

To byl podle vyprávění místních lidí opravdu velmi zajímavý člověk. Přestože byl malého vzrůs-

■ *Známé postavy na poutích a posvícení – Andu a Kadličku Řeřichovy (fotografie ze 60. let na berounském náměstí)*

tu, měl ohromnou sílu a v mladším věku byl i mimořádně obratný a také velice šikovný a zručný. Většinu oprav na svých atrakcích si dělal sám.

Když v době volna zavítal mezi své známé kumpány do hospody U Rámusů, rád si s nimi připil dobrého moku. Pak se dal do vyprávění a zavzpomínal na dobu, kdy si přivydělával v Hudlicích na velkém statku u Šulů, kde pásal na lukách hovězí dobytek a při tom měl dost času na položení očka na ulovení zajíčka ušáčka, který se vždycky hodil na zpestření jídelníčku v čeledníku na statku, kde také spával.

V tomhle oboru byl skutečný mistr. Zajíců pobíhalo po polích dost, a tak sem tam nějaký ten kousek nikomu nechyběl. Jednou to ale milému pasáčkovi málem nevyšlo, když ho na dálku spatřil místní četník, jak vleče statného macka směrem ke statku. Nastal závod. František zmizel ve statku, četník za chvíli za ním,

prošel všechno, samozřejmě i čeledník, kde se ptal jednoho čeledína, jestli pytláka neviděl, ale prostě neuspěl, a tak se s nepořízenou odporoučel. Když už byl klid, teprve po chvíli otevřel čeledín dvířka

velké trouby v kachlovém sporáku a z něho vylezl malý František s velkým zajícem, celý rozzářený, a ten večer měla chasa v čeledníku u Šulů zase jednou veselo.

Hodně veselá byla historka s cirkusovým silákem, na kterou všichni štamgasti rádi vzpomínali. Odehrála se přímo v lokále U Rámusů, kde se vsadil maličký, ale světem protřelý Fendříšek s ohromným svalnatým silákem z malého cirkusu, který právě hostoval na posvícení v Hudlicích, že ho může vyházovat do výšky jak chce, třeba až do stropu, ale on že pokaždé dokáže do-

padnout na obě nohy. Silák nabídl nejdříve sázku o metr piv. To však Franta odmítl, a tak sebevědomý silák nabídku zvýšil na sto piv. I to se zdálo Frantovi málo a nakonec se s dostatečně posílněným obrem

■ František Řeřicha, v celém okolí známý jako Fendříšek

dohodli na celém sudu piva. Sázka byla uzavřena, potvrzena a v prostředku lokálu se udělalo místo. Všichni s napětím očekávali, jak dopadne pět pokusů, jak bylo předem dohodnuto.

Když se oba aktéři konečně postavili proti sobě, bylo to až téměř neuvěřitelné. Na jedné straně hora svalů a zarputilý výraz tváře, na druhé maličký, ale sporný a podsaditý chlapík, který bez svého pověstného klobouku vypadal ještě menší. V jeho tváři ale nebylo znát ani trochu strachu. Sál ztichl a obr začal. Vyzrazil jako šelma a v tu ránu už milý Frantík plachtíl vzduchem, ale na zem dopadl na obě. Ozval se hurónský potlesk, všichni samozřejmě fandili svému kamarádovi. Totéž se opakovalo při všech dalších pokusech. Ať se obr snažil sebevíc, vyhazoval ho za ruce, za nohy, za hlavu až do stropu, výsledek byl vždy stejný. Po pátém pokusu Franta vyhrál, ještě se všem za ohromného potlesku hluboce uklonil, šenkýř bouchnul do výčepu, jako že sázka má platnost a šel narazit nový sud piva, který dal vítězný hrdina do placu pro všechny, včetně cirkusového siláka. Tu noc se U Rámusů zavíralo hodně pozdě...

Kamarádi v hospodě rádi poslouchali Fendříškova vyprávění. Některé příhody slyšeli už vícekrát. Například tu o cestě do Ameriky musel vyprávět snad pokaždé:

To se ještě mladý František dostal v Hamburku na velkou loď jako pomocník topiče a děvečka pro všecko. Loď měla namířeno do Ameriky, a tak se po dlouhé a strastiplné cestě dostal na břehy za velkou louží. Tam se nějaký čas potloukal, až se mu podařilo sehnat místo pomocníka krmiče šelem ve veli-

kém cirkusu, s kterým se stěhoval z místa na místo. Protože byl šikovný a nebál se žádné práce, dostal příležitost vystupovat ve skupině liliputů přímo v manéži. Vydělal si dost peněz, práce u cirkusu se mu líbila, ale po nějakém čase ho přemohl stesk po domově a vrátil se už jako pasažér zpátky do Čech.

Z Ameriky si přivezl velkou dřevěnou sošku Panny Marie, která byla dutá. Uvnitř měl ukryto ryzí zlato. To si ponechal a sošku věnoval katolické církvi do kostela sv. Tomáše v Hudlicích.

Oblíbená byla i historka z berounského mostu, kde ještě bezvousý Frantík stál v zimě zmrzlý. Severák foukal, až mu tekly slzy. Jde paní a ptá se, proč pláče, ale on ani muk. Paní se ptá, jestli se mu nechce čůrat, Fanda zase nic, tak mu ta dobráčka začne raději včas pomáhat a najednou vykřikne: Proboha kluku, kolik je ti let? Pětaštyrycet odpovídá hlubokým hlasem filuta Franta a se smíchem sleduje hodnou paní, jak uhání po mostě pryč.

Fendříšek byl veselá kopa a je ho věčná škoda.

Téměř pravidelně přišla o hudlické pouti pořádná bouřka. To jsme rychle hledali nějakou střechu nad hlavou, většinou v otevřeném kostele nebo v cirkusovém stanu. Protože pouť se konala zpravidla v květnu, bouřka se přehnala, zas bylo krásně teplo a pouťové veselí pokračovalo dál.

Při návštěvě památníku hudlického rodáka Josefa Jungmanna jsem vždycky obdivoval to skromné prostředí malého roubeného domku, ve kterém vyrůstal v početné rodině venkovského ševce malý

■ *Hudlický kostel sv. Tomáše a škola Josefa Jungmanna (fotografie ze 60. let)*

chlapec, který dokázal díky svému nadání, pílí a vytrvalostí dokázat pomoci v obrodě.

Lidé v okolí často mluvili o tom, že do Hudlic se chodí pro rozum, ale nesmíte jít zpátky přes vodu. Jestli to byla pravda, to se neví, ale přes vodu se muselo jít vždycky. My jsme se o tom přesvědčili při zpáteční cestě, když jsme museli přebrodit boši

Běstinský potok, který se po bouři pěkně rozvodnil a malá lávka byla celá pod vodou.

Pokračovali jsme dál k domovu, střevíce v ruce, po mokré polní cestě. Nad námi se rozklenula krásně vybarvená duha, vzduch voněl zvláštní vůní mokrého, ale sluncem ohřátého obilí, nad kterým celou jarní pohodu doplnil zpěv skřivanů.

Byli jsme ještě plni těch svátečních zážitků, znovu jsme si je jeden přes druhého připomínali, a tak nám cesta domů rychle utekla.

Pravidelně jsme chodili také na Velízskou pouť do Kublova. To jsme si dali sraz u Sýkorovic hospody a hajdy přes Král, celou cestu lesem, se zastávkou u Zeleného kříže, kde stál dřevěný pětipatrový triangulační bod. To byla dřevěná konstrukce vyšší než okolní stromy, která sloužila pro mapování našeho území. Dva nebo tři jsme vylezli po žebříčích

až do špičky, abychom dokázali děvčatům svoji odvahu, ale sami jsme byli rádi, že už jsme zase zpátky na zemi. Vyšlápli jsme dál, k další zastávce. To byla lesní studánka u polesí Kolna, kde jsme se pořádně napili studené a dobré vody. Do Kublova už to byl jenom skok.

Také tady bylo plno pouťových atrakcí, od hospody Na Slovance až do konce dlouhé ulice, a ještě kolotoče na travnatém hřišti. Skoro celý den jsme si užívali každý podle svého. Já jsem se vždycky těšil

■ Cesta ke kostelu ve Zdicích

■ *Počapelský kostel a škola, kterou navštěvoval malíř Jan Preisler*

na chórové zpěvy ve staroslavném kostele na Velízu. Byl to sice pořádný krpál, ale poslech starých slovanských chorálů právě v těchto prostorách byl pro mne ohromným zážitkem, protože já jsem hudbu miloval už od dětství a tato láska mi zůstala po celý život.

U rodného domku místního rodáka Josefa Leopolda Zvonaře jsme si rádi poslechli krásné písně,

které složil a každoročně zazněly k uctění jeho památky v podání pěveckého souboru školních dětí i smíšeného souboru dospělých.

Když jsme se odpoledne znovu všichni dali dohromady, rozjásaní a spokojení jsme se vraceli domů. Žízeň z těch pouťových sladkostí jsme uhasili z naší oblíbené studánky na Kolnách a po hod-

nocení veselých zážitků z výletu jsme se obyčejně bavili o tom, kam vyrazíme příště.

Nevynechali jsme pouť ve Zdicích ani v Počaplech, protože každá z nich byla jiná, a hlavně jsme už cesty na obě místa dobře znali. Do Zdic se od nás chodilo hodně na nákupy a do Počapel jsme šlapali cestu šestkrát týdně do školy.

Ve Zdicích bylo vždy nejvíce lidí, protože to bylo přece jenom město, takže na některé atrakce jsme museli počkat déle. Tak jsme s tím naším finančním fondem vystačili o trochu delší dobu. Zpátky ze Zdic jsme se nejraději vraceli přes Makoňův vršek, kde jsme si nasbírali výborné sladoučké veliké hrušky máslovky. Moc jsme si na nich pochutnali, ale při dalším pochodu nám, někomu méně a někomu více, začalo tak nějak škrundat v žaludku, takže jsme byli rádi, že jsme to vydrželi domů. Kdo nevydržel, měl smůlu a trochu se opozdil.

Na počapelské pouti to bylo jiné v tom, že jsme se tam setkali se svými spolu-žáky z měšťanské školy, takže jsme se tak nějak pomíchali, jak kluci, tak i děvčata. To ale pouťovému veselí vůbec nevadilo, ba právě naopak, tam jsme ty naše korunky rozfofrovali ještě dříve a protože byla právě doba okurek rychlokvašek, většinou jsme se my kluci, už bez peněz, sešli u dřevěných sudů, kde nám usměvavý pan prodavač nabídl pořádnou rychlokvašku zadarmo, když předtím vypijeme tři hrnky láku. Nabídka to byla lákavá, tak jsme pili a jedli a výsledek byl úplně stejný jako s těmi zdickými máslovkami, jen s tím rozdílem, že jsme se od děvčat tak nějak trhli a zůstávali pozadu. Protože se ale pomalu blížil večer, dobře jsme věděli, že se pod Svatou zase

všichni sejdem. Pod mostem u potůčku totiž v té době lágrovali potulní cikáni a těch jsme se přece jen trochu báli...

Nakonec všechno dobře dopadlo, byli jsme rádi, že jsme zase doma, rozdali jsme drobné dárky a hajdy na kutě.

Období žní

Při všech těch radovánkách léto pěkně pokročilo, obilí na polích zezlátlo a pro některé z nás to byl čas pomáhat rodičům na žních.

Sklizeň obilí a později i brambor byla důležitá záležitost pro celou vesnici. Kdo mohl, přiložil ruku k dílu, aby se všechno řádně, a hlavně včas stihlo, zejména když přálo počasí. Hodně rodin mělo od sedláků opět výhodně zajištěnou hlavní obživu na celý rok.

Když nastala pro sedláky později velká změna zvaná „kolektivizace zemědělství“, kdy se za zvuků dechovek slavnostně rozorávaly meze, nepodlehli nikdy na Svaté velkým tlakům dva sedláci. Pan Oldřich Zouhar a pan Josef Kunc zůstali věrni tradičnímu způsobu venkovského sedlačení k obdivu celého kraje. Pan Zouhar postupně dokonce zaváděl do svého hospodaření velkou modernizaci.

Já jsem chodil se svojí matkou pomáhat na žních sedláku panu Helebrantovi, který měl většinu svých polí Na Škrobinách a v Záduší, takže to bylo kousek od domova. Měl jsem radost z toho, že

Znovu na Vraní skále...

Vracím se zpět do současnosti. V myslí se odvíjejí léta i desetiletí, procítám. Pohled do kraje je pořád stejně krásný a skoro krásně stejný. Jenom berounská kotlina se nějak nápadně vyčistila, zato se z ní ozývá hluk tisíců koňských sil, ženoucích motorové střely v obou směrech a nepřetržitě po moderní dopravní tepně rychlostí několikrát větší, než bývala za našich mladých let. Život se zrychluje, času se nějak nedostává.

Stojím na stejném vrcholku skály a děkuji svému mládí, že se ke mně vrátilo alespoň ve vzpomínkách. Je pro mne až podivuhodné, kolik zážitků se může vejít do jednoho jediného lidského života, kolik z nich si může člověk uchovat ve své paměti.

Opouštím skálu, procházím lesem, slyším fukání ptačího doktora v červené kšiltovce, jak ošetřuje stromy. Tady je zdravotnictví zajištěno. Také veverička mě pozdraví a rychle se schová za kmen borovice. Procházím známými ulicemi rodné vesnice pozdravím pár lidí, které neznám. Rád bych potkal někoho známého. Jen se tak pozdravit, popovídat, zavzpomínat na dobu, kdy jsem tady žil. Ale čas je neúprosný. Hodně z těch lidí už nepotkám nikdy, zbývá mi jen na ně s úctou vzpomenout.

Naše mládí nebylo snadné, ale Pán Bůh nás tak miloval, že jsme ho prožívali v kraji krásném, který mohl být vzorem písně „Čechy krásné, Čechy mé...“. Tuto píseň mě naučila moje maminka, zpívali jsme ji i ve škole, po celý svůj život ji rád slyším i zpívám.

Až v dospělém věku při jednom pochodu krajem Oty Pavla zazněla tato píseň jako chorál z úst mnoha známých i neznámých účastníků na jednom kopci u Bránova. Z rozdaných textů se rozletěla do daleka nad křivoklátskými lesy a řekou Berounkou.

Splnil se jeden z mých životních snů.

Poznal jsem šťastný život rodinný, jednou jako dítě s bratrem a rodiči, podruhé už jako dospělý ve své vlastní rodině. Štěstí mi dopřálo poznat mnoho čestných a milých lidí, naslouchal jsem mnoha moudrým lidem s tituly i bez titulů.

Život lidský bych přirovnal k růži. Mládí je její květ, který rozkvetne do krásy života, zavoní, potěší, vadne, uvadne – někomu dříve, jinému později. To je nepsaný, ale věčný zákon o životě člověka. Tu moji růži někdo položil do lodičky, která směle vyplula do neznámých vod života. Nepotopila se ani v rozbouřených vlnách, aby mohla pokračovat v plavbě dál na klidnějších vlnkách stáří.

Jsem šťastný, že po tolika útrapách žijeme znovu ve svobodné zemi, protože jenom ve svobodě člověka může platit to moudré a věčně pravdivé heslo našeho „tatíčka“ Masaryka – „Pravda vítězí!“.

Až jednou pravda zvítězí, pak přestane se lhát.

Když už se lháti nebude, nebudou ani války.

A když už války nebudou, zavládne všude mír,

lidem se bude dobře žít a budou veselí,

že se jim konečně a jednou provždy splnilo to jejich dávné přání

a budou se radovat od rána do večera,

kdy mohou spatřit, jak právě padá na zem ta nejšťastnější hvězda z nebe.

*P*řicházím znovu k tobě má lásko, ty skálo kamenná,
chci napsat diamantem na sklo, co pro nás oba věrnost znamená.
Celý svůj život přicházím se srdcem na dlani
a cítím jak se chvěje při každém setkání,
kdy setkají se spolu věčnost a zlomek času -
kdo by se pokusil vystihnout pravdy krásu,
že ty se hrdě tyčíš stvořená pro věky
a já jen malý okamžik přicházím pro léky,
které mi štědře rozdáváš při každém setkání.
Zhojily rány mé - síla z nich pramení,
z radosti vyryl jsem v přepevném kameni
tu pravdu ryzí a slova upřímná,
když člověk skálu miluje, skála mu radost dá.
Kdybych sám někdy stoupal výš než jezdci nebeští,
stavím se ještě u tebe - jenom tak, pro štěstí
bych stačil s tebou pohlédnout na divukrásný svět,
kde každé jaro vypučí nejvoňavější květ,
ať můžeme se zahledět na modré obzory
a ještě z ohně ochutnat pasáček brambory.
Potěšíme se spolu zas tím rájem na pohled
a beze slov si slíbíme - není to naposled.
Nemám rád loučení, snad zbývá času dost,
miluji shledání, stále tvůj věrný host
rád přijdu posedět, za klopou lesní květ,
tak trochu přemýšlet, jak se nám mění svět.
Život nám občas dokáže i to nejmilejší vzít.
Pro chvíle štěstí zase my musíme zvítězit,
vždyť kolem nás je tolik krás
a pro ty krásy domova je přece krásné žít!

Blahoslav Havránek

Narodil se roku 1933 v rodině krejčího jako druhý syn. Vyrůstal v malém rodinném domku ve vesničce Svatá, na samém kraji křivoklátských lesů, blízko přírodě, kterou miluje. Rok 1939 byl pro něj velmi důležitým životním mezníkem – začal navštěvovat obecnou školu ve Svaté, začal se učit hrát na housle – ale také mu do dětského života vstoupila druhá světová válka...

Do měšťanské školy chodil v Králově Dvoře – Počaplech, pěšky, šest dnů v týdnu, za každého počasí... V roce 1948 nastoupil na Obchodní akademii v Berouně, kde složil maturitní zkoušku. Na umístěnku pak nastoupil do n.p. Hrudkovny a pak následovala vojna. Po návratu nastoupil do Královodvorských železáren, kde si prošel profese od skladníka, přes mistra, a po složení maturity na kladenské hutní průmyslovce řídil slévárnu tlakové litiny. Po roce 1968 pracoval u stavebního družstva, později se vrátil k profesi do výzkumného ústavu hutnictví železa v Karlštejně. V roce 1990 byl zvolen do zastupitelstva obce Hudlice. Připadl mu úkol řídit obec a tuto práci zastával plných dvanáct let. Nyní je již v důchodu a spolu se svojí manželkou žije v Hudlicích.

Jiří Vydra

Malíř, sochař a fotograf Jiří Vydra (nar. 1938) žije a tvoří v obci Svatá na Berounsku. Jiří Vydra je renesanční člověk, milující svůj kraj od hvozdů křivoklátských po zbirožské panství, přes brdské lesy údolím Berounky po panství karlštejské. Kromě tvorby sochařské a grafické převážně zachycuje krásu křivoklátských hvozdů, ale hlavně miluje řeku Berounku s jejími barevnými proměnami, spojenými s lidskými životy, které se do její tváře promítají. Ilustrátora Jiřího Vydra můžete najít na straně 29 na fotografii s panem Helebrantem.

Obsah

<i>Místa mého dětství.....</i>	<i>7</i>
<i>Dětské povinnosti.....</i>	<i>10</i>
<i>Rybí hody</i>	<i>12</i>
<i>Rodina Scheinerových.....</i>	<i>14</i>
<i>Naše hry a zábavy</i>	<i>15</i>
<i>Na poutích a posvíceních</i>	<i>18</i>
<i>Období žní.....</i>	<i>25</i>
<i>Obecná škola ve Svaté</i>	<i>30</i>
<i>Kája z hájovny.....</i>	<i>32</i>
<i>Měšťanka v Počaplech.....</i>	<i>34</i>
<i>Kedlubničky</i>	<i>35</i>
<i>Ze školy</i>	<i>37</i>
<i>Tajemná štola</i>	<i>38</i>
<i>Na „táčkách“</i>	<i>39</i>
<i>Výlet na Točnick</i>	<i>41</i>
<i>Podzim hodný i zlý</i>	<i>45</i>
<i>Zima se hlásí</i>	<i>54</i>
<i>Vánoce</i>	<i>54</i>

<i>Zatýkání</i>	56
<i>Na „dračkách“</i>	56
<i>Hudební poznávání</i>	58
<i>Zabíjačka</i>	63
<i>Stříbro z nebe</i>	64
<i>Zima pořád ještě válečná</i>	65
<i>Zimní radovánky</i>	66
<i>Konečně jaro</i>	68
<i>Národní hosté</i>	70
<i>Vlasovci</i>	72
<i>Pražské povstání</i>	74
<i>Konec války</i>	78
<i>Poprava</i>	80
<i>Období svobody a radosti</i>	81
<i>Sokolstvo</i>	89
<i>Dobrovolní hasiči</i>	91
<i>Baráčníci</i>	94
<i>Nejkrásnější prázdniny</i>	97

Blahoslav Havránek

VRANÍ SKÁLA

*místo vzpomínek na roky válečné i čas svobody
s ilustracemi Jiřího Vydry*

Vydalo nakladatelství Machart (www.machart-books.cz)

jako svoji 58. publikaci v dubnu 2012. Vydání první.

Grafická úprava: Kameel Machart

Fotografie na obálce: Jiří Vydra

Jazyková revize textu: Jan Velišek

Uvnitř knihy použity fotografie z archivu autora.

ISBN: 978-80-87517-36-9